

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNING

Handläggare: Ulla Wredle
Titel: Enhetschef
E-post: agneta.brus@norrtalje.se

Till: Utbildningsnämnden

Besvarande av nämndinitiativ från utbildningsnämnden att utreda möjligheten att införa hockeyprofil vid Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att inte införa ny profilinriktning i ishockey läsåret 2026/2027.

Utbildningsnämnden beslutar att genomföra en uppföljning och utvärdering av profilinriktningarna vid Rodengymnasiet. Beslutet innebär att nämndinitiativet inarbetas i nämndens verksamhetsplan för 2026, och redovisas senast juni 2026.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 28 maj 2025 § 43 om ett nämndinitiativ där nämnden uppdrog till barn- och utbildningsförvaltningen att utreda möjligheten att erbjuda profilen ishockey på Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026.

Elever som börjar i år 1 hösten 2026 är födda 2010. I det underlag som föreningen skickat in är det åtta (8) elever som är intresserade att söka en hockeyprofil på Rodengymnasiet.

Det är vanligt med avhopp från profilen efter årskurs 1. Bortfallet kan vara så stort som 50 procent. Det beror oftast på att eleven i årskurs 2 vill kunna läsa ett ämne som ger meritpoäng.

Merkostnaden för Rodengymnasiets profilinriktningar som inte täcks av profiltillägget finansieras inom ramen för Rodengymnasiets befintliga programpeng. Det innebär i praktiken att profilutbildningarna tar resurser från ordinarie programersättning, resurser som ska gå till alla elevers undervisning, läromedel och stödinsatser.

Barn- och utbildningsförvaltningen rekommenderar därför att en utvärdering av befintliga profilinriktningar genomförs innan beslut fattas om införande av nya profilinriktningar.

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade den 28 maj 2025 § 43 om ett nämndinitiativ där nämnden uppdrog till barn- och utbildningsförvaltningen:

- att utreda möjligheten att erbjuda profilen ishockey på Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026.

- att i utredningen belysa ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser av att erbjuda eleverna även denna profil.

Bakgrunden till nämndinitiativet är att Norrtälje Ishockeyklubb (NIK) under våren har haft kontakt med barn- och utbildningsförvaltningen och utbildningsnämndens presidium, och där framfört önskemål om samverkan som syftar till att erbjuda ishockey som profil på Rodengymnasiet.

Profilinriktningar har funnits på Rodengymnasiet under ett antal år. Beslutet gällande profilinriktningar är från läsåret 2016/17. Då inrättades profiler inom musik och idrott.

Profilinriktningarnas påverkan på valmöjligheter och schemaläggning

Elever som ansöker om profilinriktning läser det framför allt i årskurs 1 och 2. Vissa idrotter har varit möjliga att läsa på individuella valet i årskurs 3 om det har funnits plats i grupper. Det finns utmaningar att schemalägga profilinriktningen, och utmaningarna varierar mellan årskurserna.

- Profilinriktningarna börjar år 1. Det finns inget individuellt val under år 1. Profilinriktningen behöver därför schemaläggas på andra tider vilket påverkar andra elevers schema.
- Alla elever i årskurs 2 och 3 läser ett individuellt val på 100 poäng per läsår. Det finns flera olika kurser att välja mellan, kurser som inte ingår i det ordinarie programmet som eleven går. Eleverna väljer således kurser för totalt 200 poäng. Samtliga profiler schemaläggs på samma schemaposition som individuellt val under år 2 och 3.

Elever som läser idrottsprofil kan därför inte ta del av skolans övriga kurser inom det individuella valet i årskurs 1 och 2. Många elever läser ämnen som ger extra meritpoäng inom det individuella valet för att kunna få bättre meritvärden inför ansökan till universitet och högskola.

Ämnen som ger extra meritvärde är godkända betyg i moderna språk, engelska och matematik. Nivåerna på ämnen som ger meritpoäng är högre än det som elevens program kräver i för examen. Totalt kan en elev få 2,5 meritpoäng vid godkända betyg. Elever som läser profilinriktning kan *inte* läsa ämnen som ger extra meritpoäng.

Profilinriktningar och elevantal

Elever som läser en idrottsprofil gör det inom kursen tävlingsidrott från och med hösten 2025. Idrottslärare på Rodengymnasiet samverkar med utföraren av idrottsprofilen som utför undervisningen på. De får betyg i kursen och det räknas in i slutbetyget. Betyg på kurserna sätts av Rodengymnasiets legitimerade lärare. Samverkan runt betygssättning regleras i ett avtal mellan Rodengymnasiet och entreprenören.

Vårterminen 2025 erbjöds profil inom musik, fotboll, yoga och crossfit. Genom åren har profilerna varierat i antal elever som läser profil och vilka profiler som erbjudits.

Tabell 1. Antalet elever och idrotter på Rodengymnasiet läsåret 2024/25.

Profil	Antal elever totalt	Åk 1	Åk 2	Åk 3
Musik	8	4	2	2
Fotboll	32	25	7	-
Yoga	26	3	10	13
Crossfit	12	4	4	4

Ishockey har tidigare erbjudits som idrottsprofil. Profilen upphörde dock på grund av för få elever.

Crossfit erbjöds vid ansökan till årskurs 1 läsåret 2025/26, men ställdes in på grund av för få sökande.

Yoga har fram till och med föregående läsår erbjudits som idrottsprofil på Rodengymnasiet. I samband med införande av Gy 25 ersattes ämnet specialidrott av ämnet tävlingsidrott. Det innebär att det inte längre är möjligt att läsa kurser inom det individuella valet som inte utgör tävlingsidrott. Därmed tas inga nya elever emot på profilen yoga från och med läsåret 2025/2026.

Underlag från Norrtälje ishockeyklubb

Norrtälje ishockeyklubb anger att de har stora visioner och ser att hockeyn växer starkt i kommunen. De skriver att det är en satsning som kommer att vara viktigt nu och i framtiden och de har stora kullar framöver där de kan se att det finns intresse för att gå en hockeyprofil på Rodengymnasiet.

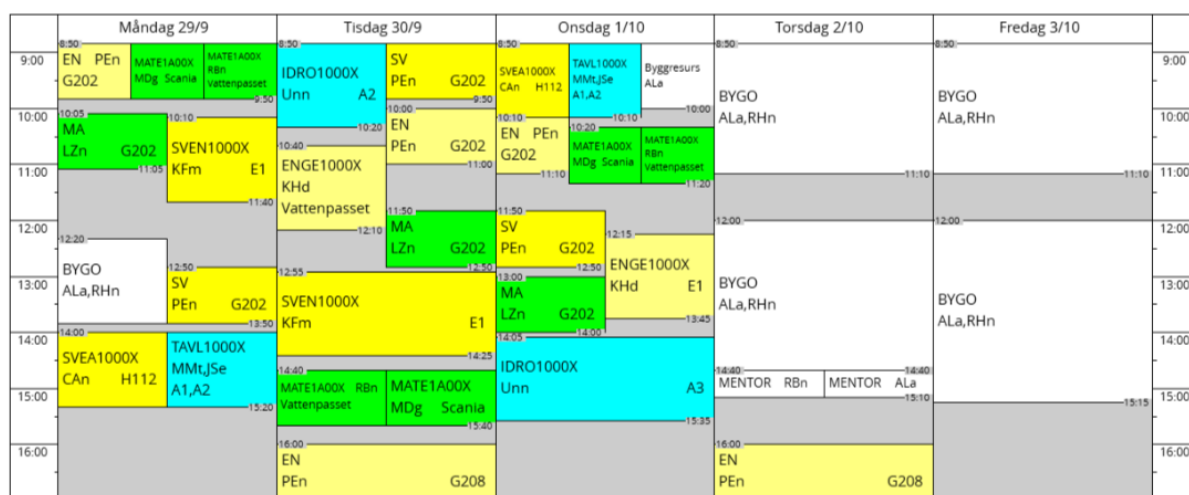
Elever som börjar i årskurs 1 hösten 2026 är födda 2010. I det underlag som föreningen skickat in är det åtta (8) elever som är intresserade att söka en hockeyprofil på Rodengymnasiet. Elever som kommer att påbörja sin gymnasieutbildning hösten 2027 är födda 2011 och där finns två (2) elever som säger sig ha intresse av att söka hockeyprofilen. Resterande ungdomar i det underlag som skickats in till barn- och utbildningsförvaltningen är födda tidigare än 2010 och är därmed inte aktuella för att söka till en hockeyprofil på Rodengymnasiet.

Analys

Schemateknisk utmaning och begränsade valmöjligheter för eleven

Grundregeln är som nämnts tidigare att elever väljer kurser inom det individuella valet i årskurs 1 för att läsa ämnena i årskurserna 2 och 3. Schematekniskt läggs individuellt val ut på fasta positioner i så stor utsträckning som möjligt så att elever i årskurserna två och tre kan läsa ämnena tillsammans. Det är effektivt sätt att erbjuda flera kurser med tillräckligt många elever i varje kurs.

En elev som läser hockeyprofil måste kunna läsa alla ämnen som resterande elever i klassen. Det innebär att schemat för en klass där en elev läser en profil påverkar samtliga elever. Detta medför organisatoriska svårigheter för Rodengymnasiet och påverkar skolans schemaläggning negativt. Skolan försöker att undvika håltimmar och "sovmorgon". Elever som åker buss till skolan behöver eventuellt komma till skolan i vanlig tid (på grund av begränsat antal bussturer) även om inga lektioner kan genomföras då några elever i deras klass har idrottsprofil. Eftersom elever på idrottsprofilen läser alla andra ämnen på programmet får resterande elever i klassen håltimme, sovmorgon eller sluta tidigare när eleverna som har en profilinriktning ska gå på den lektionen. I figur 1 illustreras hur ett schema kan se ut för år 1. Det finns lite utrymme att lägga in andra aktiviteter än ordinarie skolarbete i schemat. Det enda alternativet som finns, om andra elever inte ska påverkas negativt, är att förlägga hockeyträningen efter schemaläggningens slut. Då faller idén om att en hockeyprofil på skolan eftersom det inte finns några hinder för hockeyklubben att förlägga sina träningar efter skoltid utan att skolan är inblandad.

Figur 1. Exempel på ett schema för elever som går år 1 på Rodengymnasiet.

Andra försvårande omständigheter kring schemaläggningen, utöver själva tiden för idrotten är att det krävs en omställningstid för eleverna att ta sig från den plats där idrottsutövningen sker (då det inte alltid är i anslutning till Rodengymnasiet) och tillbaka. Det kan antas att omställningstiden för ishockey är längre än för exempelvis fotboll. Schemaläggningen är oftast "tight" och finns det en uppenbar risk för sen ankomst och missad undervisningstid för dessa elever.

Alternativet för en elev som både vill gå profilinriktning, och läsa ämnen som ger meritpoäng, är att ansöka om utökat program. Det medför dock en kostnad för Rodengymnasiet som inte täcks av profiltillägget. Beslut om utökat program ska fattas på individnivå utifrån hur den enskilde elevens studier fortskrider. Det skulle teoretiskt bli så att eleven nekas att läsa utökat program och därmed inte få extra meritpoäng. Sådana beslut kan endast fattas av rektor.

Elever på yrkesprogram kan inte gå profilinriktning från årskurs 2 på grund av lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande (APL). De begränsas till endast ett läsår på profilinriktning. Det innebär att alla elever inte kan gå hockeyprofilen, eller annan profil, även om de önskar det. Det i sig skulle kunna innebära att en elev väljer bort yrkesprogrammet på grund av att de vill gå idrottsprofilen.

Begränsad volym och avhopp

Det är vanligt med avhopp från profilen efter årskurs 1. Bortfallet kan vara så stort som 50 procent. Det beror oftast på att eleven i årskurs 2 vill kunna läsa ett ämne som ger meritpoäng inom det individuella valet.

Till exempel var antalet elever på fotbollsprofilen i årskurs 1 under läsåret 2023/24, 25 elever. I årskurs 2 läsåret 2024/25 var det endast sju elever som fortfarande ville läsa profilinriktningen.

Avgiftsfri gymnasieskola

En annan omständighet som kan behöva beaktas vid införande av idrottsprofiler är att gymnasieskolan ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål¹.

¹ Skollagen (2010:800) 15 kap. 17§

Huvudmannen får dock besluta om att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. Om den utrustning som krävs för att delta i en idrottsprofil kan hänföras till "enstaka egna hjälpmedel" är inte helt klarlagt. Exempelvis har Skolinspektionen ansett att en utbildning med "hästprofil" där eleven behövde egen häst, eller betala för "hyra" av häst, inte faller inom ramen för avgiftsfri skola².

Det går att anta att elever som söker till en ishockeyprofil redan är utövande i sin sport och har tillgång till egen utrustning. Men utbildningen kommer att vara öppen för alla, och om Rodengymnasiet helt eller delvis ska finansiera elevers utrustning för deltagande i ishockeyprofil blir det en ansevärd merkostnad som inte ryms inom ramen för nuvarande programpeng/profilitillägg.

Alternativ för hockeyintresserade ungdomar

Utbudet av nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) och så kallade "lokala profiler" inom ishockey är förhållandevis stort i länet. NIU erbjuds vid åtta gymnasieskolor inom Stockholms län och även i Uppsala kommun med vilka Norrtälje har samverkansavtal. Det finns även ett flertal lokala ishockeyprofiler genom ett tiotal föreningar i länet.

Genusperspektiv

Ur ett genusperspektiv är idrottsprofilinriktningarna på Rodengymnasiet kraftigt pojkdominerade. Av de 69 elever som fått betyg i kursen Idrott och hälsa 1, specialisering, och idrott och hälsa 2, specialisering (kurserna som varit aktuella i Gy11) var 46 pojkar och 23 flickor under läsåret 2024/25.

Det finns skäl att anta att ishockeyprofilen i första hand attraherar pojkar, vilket riskerar att ytterligare förstärka skillnaderna i antal mellan pojkar och flickor. I och med att Yoga tas bort förväntas dominansen av pojkar bli ännu högre.

Norrtälje hockeyklubb behöver kunna ta emot både flickor och pojkar som söker profilinriktningen. Det är något som NIU inte tagit upp men som skulle kunna orsaka organisatoriska svårigheter då damhockey och herrhockey skiljer sig åt i vissa delar.

Regelverk kring upphandling

Förfrågan om att införa ishockeyprofil vid Rodengymnasiet har initierats av Norrtälje Ishockeyklubb som är den största, men inte den enda ishockeyföreningen i Norrtälje kommun.

Kommunen har lagkrav på att upphandla entreprenör för idrottsprofilerna. Detta innebär att det inte är möjligt att ingå avtal med en viss specifik utförare/leverantör (det vill säga förening) utan föregående upphandling.

Det finns även ekonomiska aspekter på profilinriktningarna som beskrivs under avsnittet "Ekonomiska konsekvenser" nedan.

Sammanfattning och slutsatser

I ursprungsbeslutet från 2016 att införa profiler anges att samtliga profiler ska utvärderas utifrån elevnöjdhet, examinationsgrad, kvalitet, organisation och elevintresse varje termin och år. Någon sådan utvärdering är inte genomförd av barn- och utbildningsförvaltningen.

Det finns ett antal frågeställningar som bör utredas innan beslut fattas om nya profilinriktningar. Inte minst de ekonomiska förutsättningarna som beskrivs nedan. I nuläget bär inte profilerna sina egna kostnader, vilket i praktiken innebär att resurser som skulle kunna användas till insatser för att fler elever når gymnasieexamen i stället finansierar ett

² Skolinspektionen 2012-09-25 Dnr 41-2012:948

förhållandevis litet antal elevers särskilda fritidsintresse. Initiativet om att starta hockeyprofil kommer inte heller från eleverna utan från Norrtälje idrottsklubb utifrån deras intresse.

Elever i årskurs 1, som inte läser en profilinriktning, påverkas negativt i och med att schemaläggningen styrs av profilutlägget. Det går inte att schemalägga andra kurser på samma schemaposition som för idrottsprofilen. Elever i årskurs 1 kan därmed inte få en sammanhållen skoldag utan sovmorgon eller håltimme. Det innebär också att skoldagarna blir längre för att få plats med alla ämnen som elever läser i årskurs 1.

Barn- och utbildningsförvaltningen rekommenderar att en utvärdering av befintliga profilinriktningar genomförs innan beslut fattas om införande av nya profilinriktningar. Förslagsvis kan ett uppdrag att utvärdera befintliga profilinriktningar och genomföra en grundligare utredning av vilka profiler som kan och bör erbjudas utifrån Rodengymnasiets förutsättningar införlivas i utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2026–2028. Uppdraget bör även omfatta hur övriga elever i årskurs 1 påverkas av att några elever i en klass går en profilinriktning. Då har skolan också fått erfarenhet av de förändringar som Gy25 innebär och vilken påverkan på profilerna det har schematekniskt.

Om uppdraget genomförs och redovisas före sommaren 2026, kan beslut fattas om nya eller förändrade inriktningar i samband med beslut om programutbud för läsåret 2027/28.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid barn- och utbildningsförvaltningens avdelning för kvalitet, hälsa och lärande i samverkan med rektor för Rodengymnasiet.

Ekonomiska konsekvenser

I samband med införandet av profiler beslutades även om en finansieringsmodell där finansiering av profilerna sker via ett "profiltillägg". Tillägget är avsett att finansiera det utökade åtagandet för Rodengymnasiet och finansieras genom ett särskilt anslag inom det så kallade "hemkommunsansvaret".

Det är inte helt klart hur tillägget har räknats fram, men det har räknats upp årligen med ordinarie uppräknings och uppgår 2025 till 5 544 kr per elev och år. Tillägget täcker dock inte alla kostnader för profilinriktningen. Utöver kostnaderna för själva undervisningen av profilinriktningarna medför dessa vissa administrativa kostnader för upphandling, avtalsuppföljning och hantering av profiltilläggen.

Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning är att profiltillägget utgör en "gråzon" i förhållande till skolförfattningarnas bestämmelser om ersättning på lika villkor. Om profilinriktningar ska erbjudas även fortsättningsvis bör tillägget dels räknas om efter aktuella förutsättningar och hanteras i budgetprocessen för 2027–2029, dels bör beslut fattas om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att profiltillägg ska betalas ut.

Profiltillägget bör även ingå i kommunfullmäktiges årliga beslut om ersättning till utförare av gymnasieskola. För att tillägget ska vara konkurrensneutralt bör det också vara sökbart för andra skolhuvudmän. Det finns då en risk/möjlighet att fler huvudmän vill erbjuda olika "profiler". Det kan innebära både ökade kostnader och att skälet till det ursprungliga beslutet om profiler, att göra Rodengymnasiet mer attraktivt för fler elever, inte längre fyller sitt syfte.

Merkostnaden för Rodengymnasiets profilinriktningar som inte täcks av profiltillägget finansieras inom ramen för Rodengymnasiets befintliga programpeng. Det innebär i praktiken att profilutbildningarna tar resurser från ordinarie programersättning, det vill säga resurser som ska gå till alla elevers undervisning, läromedel och stödinsatser. Det kan därmed

påverka andra elevers möjligheter att uppnå målet för utbildningen, det vill säga gymnasieexamen.

Konsekvenser för barn

Profilinriktningarna och utbudet av dessa kan vara ett sätt att erbjuda Norrtäljes elever en möjlighet att utöva sin idrott och eller kulturintresse under skoltid utan att söka sig till skolor som erbjuder NIU eller Riksidrottsgymnasier eller särskilda utbildningar med estetisk inriktning.

Det allra viktigaste är att Rodengymnasiet kan konkurrera med högkvalitativ undervisning och har ett effektivt programutbud som motsvarar både elevernas önskemål och arbetsmarknadens behov. Genom samverkansavtal med såväl Storstockholm som Uppsala kommun har Norrtäljes elever möjlighet att på lika villkor ta del av det utbud av utbildningar som erbjuds i regionen. Däribland ett flertal idrottsutbildningar och särskilda estetiska utbildningar. Elever som utövar sin idrott på elitnivå söker i högre utsträckning NIU eller Riksidrottsgymnasium.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Förslaget medför inga konsekvenser för landsbygd och skärgård.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Magnus Lindblå
Avdelningschef
Barn- och utbildningskontoret

Bilaga/Bilagor

Nämndinitiativ från Utbildningsnämnden

Beslut skickas till

Ordförande utbildningsnämnden
Avdelningschef gymnasieskola
Rektor Rodengymnasiet
Enheten för resultat och analys